

L'ART DEL PAGÈS

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Consideracions sobre 'ls experiments agricolas practicats á Llinás l' any 1887.

Donada la importancia que te per nosaltres la vinicultura catalana, *desapareixent la fabricació dels vins industrials*, creyém prestar un bon servey d' utilitat y oportú als vinyataires, ja que havem sigut consultats sobre 'l particular per varis amichs, donar á coneixer los resultats obtinguts en la deturació de la terrible malaltia dels ceps en dit any, coneguda ab lo nom catalanisat de *Mildiu*, en nostra finca situada en dit poble de Llinás.

Aquesta horrorosa malaltia que desde 5 ó 6 anys al present en alguns paratjes ha castigat ab mes ó menys intensitat, no solament lo desenrotllo y vida dels ceps, en tant que ha causat la mort de alguns, especialment la varietat garnatxa, si no que també ha perjudicat de una manera notable lo fruyt y en conseqüencia lo caldo resultant, perque apart de la escasa cantitat cullida, fou malísim en calitat, per causa de no pogué madurar los rahims lo convenient. Un bon exemple de lo que acabém de manifestar es la baixa graduació esperitosa que alcansan los vins de dit any, en comparació de altres anteriors, puix son tan fluixos que per regla general, tenen 3 ó 4 graus menos d' esperit, que en anys de bona maduració dels rahims.

Tal vegada sia degut en part á tan mala calitat, la falta de tranzaccions, de retenirse los compradors, á mes de la causa de la gran crisis que atryessem.

Estém tan en lo cert, que dias endarrera 'ns digueren que hi havia paratjes que 's penedian de haber cullit los rahims, perque 'l vi recullit no arribaba á pagá aquells gastos, ¡tres pesetas per carga n' oferiren! y pensar te culpa d' aixó la plaga del *Mildiu*!

Nosaltres encara estiguérem un poch mes afortunats per lo que respecte á calitat; degut á poguer deturá 'ls efectes de dita malaltia.

Los nostres mostos marcaren 11 graus gleucométrichs que es poch menos lo tipo de un any regular, si bé cullirem á mitjans del mes de Novembre.

L' éxit de tan satisfactori resultat, es clar, fou degut á nostres treballs. Mentres altres propietaris vinyataires, estaban mirantse impassibles com á sos ceps poch á poch los hi anaban cayent sos pampols, nosaltres preguntarem, investigarem y estudiarem detingudament aquest vital assumpto, resolguent aplicarhi com á mellor específich, l' aigua celeste. La manera de verificarho fou també objecte especial de investigació. Varias son las maneras ab que 's pot fé la operació de ruixá. Son útils las máquinas, regadoras, escombras, pinzells, etc. etc., en una paraula, tot aparato que dongui en forma de pluixa 'l líquit que s' emplehi, y optarem per la máquina. Nos trovarem també ab varios sistemas de máquinas ruixadoras, de mes ó menys bon gust en la forma y mellor útil maneig. Nosaltres que tenim molt present y acostumem adoptar la máxima de un masover nostre, que 'ns deya: *avans que gastar dinés, val mes emplear pas-sos*, y per lo tant avans que soltarlos, procurem sigan profitosos. Per fi despres de examinadas totas las máquinas, en venda, comprarem la del sistema Cantarell, com mes barata y bona, que recomanem per sos bons resultats, y per primera vegada en los dias del 20 al 24 de Juliol, ruixarem nostres ceps.

La composició ab que ferem la aygua celeste fou 400 grams sulfat de coure y 400 grams de amoniach de 22 graus per cada carga de aygua ben clara á fi de no tapá 'l pulverisador, á que 's propens per sos petits forats.

Se repetí per segona y última vegada 'ls primes de Agost; y 'ls frets tingueren que acabá ab los pampols, perque en quan al *Mildiu* los respectá, si se exceptua alguns que altres pampols ferits avans de aplicarhi 'l remey

La vinya objecte de dit tractament, tingué 'l privilegi de

veures visitada per gran número de vehins y forasters morosos que admiraban son bon estat en comparació á las altres, que estaban perdudas segons tiguerm ocasió de veure en lo viatge que ferem al Vallés.

La manera de compondre l' aygua celeste es senzillissima. Se pesan 400 grams dobles ó triples, etc , segons siga la eyna que 's tinga á disposició, 's trencan un poch á martell las pedras y colocats los trossos en cistells ó cabás, se posa penjat dins una poca de aygua, ya calenta com freda y en poch temps será disolt, al pas que tirat dintre una portadora ab l' aygua calenta com se deya en fullas y prospectes, li costa molt mes, per lo qual deixarem de ferlo. Una volta ben desfet lo sulfat, s' hi afegeix igual cantitat de amoniach, y allavoras si afeigeix la carga de aygua per cada pes dels 400 grams de cada materia. En aquest estat se emplea ya debent no obstant remenarse cada vegada de treuren, pera que quedi ab un verdader coló de cel. Entenem que no pot quedá cap pampol sens tocarhi mes ó menys l' específich per ser efícas lo treball Sabem que un amich poch temps despres de feta la aplicació li plogué, y no 's perjudicá en res lo resultat

Devém aconsellar també que deu verificarse lo trevall de ruixá 'ls ceps sempre y cuan siguin aixuts, de cap manera quan mullats, puix l' aygua no se hi agafaria, y deixaria de doná sos efectes.

La cantitat de aygua que aproximadament se necessita es de una carga ó siga 120 litres per quartera de sembradura de 36 áreas 72 centíareas, podrá no obstant haberhi alguna diferencia segons la llargada dels sarments y la distancia en que 's trobin plantats los ceps.

En quan al temps que emplea un treballador per ruixar una quartera pot fixarse per terme mitx, servintse de la máquina sistema Cantarell, en poch mes de un quart de jornal, variant empero dit temps segons la situació del terreno, y la diligencia del jornalero que resultarà sempre sobres una hectárea diaria.

Las épocas que considerem mes oportunas pera ruixá las viñyas á fi de preservarlas del *midíu*, puix que pretendre curarlas sería una temeritat, son la primera quinzena de Juny, la primera de Juliol, y la primera de Agost, aixó es, tres vegadas, porque van creixent los sarments y se escapan de la medicació las crescudas que segueixen á cada tractament.

Los preus de las nombradas materias es actualment de 2⁷⁵ rals kilo lo sulfat de coure sensé, y de 3 rals el kilo lo amoniach, per manera que sens dupte no resulta tant costós com potser 's pensaban una bona part de nostres llegidors.

Nos resta manifestar que las cantitats expresadas dels 400 grams de cada materia, dehuen servir per la primera vegada solament, en atenció al estat tendre y delicat de la jove sarmement, puix es notori que també en medicina, las dósís se preceptuan ab arreglo á la edat y forsa de vida del que te de pendre 'l medicament, aixís s' ha de aumentar 100 grams en la 2ª aplicació, y 100 mes en la 3ª que forman lo conjunt de 500 grams la 2ª vegada y 600 la tercera.

Si la malaltía 's presentés ab molta intensitat, que no bastésin las ditas cantitats, podrán aumentarse en una meytat mes cada una que seria 600 grams la 1^a, 750 la 2^a y 900 la 3^a. En quan sigui posible ha de procurarse no ruixá mes que los pampols y sarments y de cap manera los rahims, per precaució justificada.

Desitjant coneixe l' estat dels vinyats del Vallés, ferem una excursió, per las poblacions de Serdanyola, San Cugat, etc., y 'ns convenserem y apreciarem los senyalats resultats donats per la aygua celeste.

¡Eh! pagesos vinicultors á quins dediquem lo present trevall, fill de nostres estudis teórichs y experiments práctichs observats cuidadosament en nostre finca, y demés escursions practicadas de que fem mérit, y á vosaltres vinyataires que 'ns haveu consultat sobre tan important assumpto pera prevenir los terribles efectes que han causat en anys anteriors la plaga del *Mildiu*, os invitem á que procureu surtirvos del estat apátich que quedareu en gran majoría l' any passat, segons poguerem veure; serviuvos aprofitar de aquet senzill y modest trevall, que si be algun tant incomplert, y faltat de bon estil ha sigut objecte de nostre bon desitj en—vers vosaltres y de pas venim á recordarvos que el *oidium tuckeri* acabá ab nostras antichs vinyats per no aplicát á temps l' ensofrat, aprofitem la ocasió per dirvos que 'ns darem per molt contents si ab motiu de nostres afanys logreu 'ls beneficis que á nosaltres 'ns guian.

J. CAMP Y PRADELL.

Utilitat que reporta á la agricultura la conservació dels aucells y respecte que deu tenirse's per tal motiu.

V.

(Continuació.)

¿Qué han fet los gobiernos de las naciones y certámens científichs, pera proteger y fomentar los aucells?

A pesar de que la llegislació no permetia fer mes, creya 'l prefecte que si 'ls batlles complian ab son deber, produhiria 'l efecte que desitjaba, que era la conservació dels aucells, y per lo tant la disminució dels insectes que tan mal feyan.

Lo Congrés científich reunit en Aix (Provensa) en Desembre de 1866, s'ocupá de la protecció als aucells, citant lo que feya 'l batlle de Saint-Remy pera protegirlos, que era; cada any al comensar la primavera feya copiar als alumnos de sas escolas una instrucció familiar en la qual se recomanaba 'l respecte als aucells. Cada alumno 'n treya tres copias d' aquesta instrucció; una pera llegirla y entregarla als seus pares, la segona pera depositarla en la batllia, á fi de poguer veure los avansaments del noy, en ortografia y caligrafia y la tercera pera distribuhirla lo batlle en la vila y en lo camp.

Set anys després lo *Journal d' Agriculture pratique* del 1873, segon semestre, página 459, deya: Lo ministre d' agricultura s' ocupa en la preparació de un projecte relatiu á la protecció dels aucells, y que será sotmés al parlament en la próxima sessió.

Posteriorment, segons lo periódich *L' Univers*, del 26 de Maig de 1876, en totas las municipalitats de Fransa s' hi fixá lo següent cuadro.

«Aquest cuadro se trova baix la salvaguardia de la sensatés é ilustració del públich.

L' Erissó.—Se manté de ratas, de petits roedors, de limachs y d' insectes blanchs: animals que perjudican á la agricultura. *No mateu l' erissó.*

Lo Galápat.—Es un auxiliar agrícola que destruheix de 20 á 30 insectes per hora. *No mateu lo galápat.*

Lo taup.—Destruheix continuament los cuchs blanchs, las larvas, insectes nocius y 'ls perjudicials á la agricultura, *No mateu lo tau.*

Lo pregadeu de rostolls y sa larva ó cuch blanch.—Es un enemich mortal de la agricultura: pon de 70 á 100 ous. *Matèulos*

Los aucells.—Cada departament pert anyalment molts millions per los mals que fan los insectes. L' aucell es l' únich enemich capás de lluytar victoriosament ab ells; son uns grans auxiliars de la agricultura. *Noys, no destruiu los nius dels aucells.*

(Continuará)

GUILLÉM J. DE GUILLÉM GARCÍA.

SECCIO DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Burros sementals.—Escriuhen de Bellver, que altra vegada están recorrent la Cerdanya, fent requisa de burros sementals, alguns negociants procedents de la América del Nort, que ja fa tres anys van ab lo propi objecte á aquella comarca, proba evident d' haver sigut excelents los resultats obtinguts per las adquisicions verificadas anteriorment.

Los mencionats comerciants posan en lo Hotel Salvat, de Bourg-Madame, (Fransa) ahont tenen ocupadas totas las cuadras anexas al Hotel, ab exemplars de dit bestiar darrerament comprats en dita comarca..

Cassa y Pesca.—Per los Guberns civils de las quatre Provincias de Catalunya, s' ha autorisat als senyors que forman la Junta Directiva de la «Associació d' aficionados á la cassa y pesca del Principat» domiciliada en Barcelona, pera que vetllin per l' exacte cumpliment de las lleys y disposicions referents á la cassa y pesca, inclús lo comis de las pessas que se circulin ó posin á la venda en contravenció á aquellas, qual autorisació se fá extensiva als delegats de dita Associació; encarregant al mateix temps als senyors Alcaldes, Guardia Civil, Mossos de la Escuadra, Carrabiners, Agents d' ordre públich, Municipals, Guardias jurats, y demás dependents de sa Autoritat, que los hi prestin son auxili sempre que de ell necessitin.

Cireras valencianes.—Lo dia 30 del passat Abril se rebé en París la primera remesa de cirera de las Valls de Sagunto, haventse pagat la caixeta d' un kilo desde sis á vuit franchs.

Cuestió vinícola.—Ab fetxa 3 del actual s' ha resolt satisfactoriament lo conflicte comercial ocasionat per la cuestió de vins entre Fransa y Espanya. La direcció de Aduanas francesa ha acordat en vista de las reclamacions dirigidas per lo govern espanyol, que 'ls vins y licors que procedeixin notoriament d' Espanya passin la frontera pera ser introduhits á Fransa sense tenir que presentar certificat d' origen.

En la direcció general d' Aduanas francesa sostenen que la majoria dels vins detinguts en la frontera, son barrejas esperitosas y no vins naturals, que 'l tractat de comers fa referencia á aquestos últims; pero que 'ls fabricants de vins artificials eludeixen lo tractat é introduheixen caldos recarregadissims d' esperit.

Las cantitats de vins austriachs, espanyols, rumans y turchs detinguts en las Aduanas francesas, son de consideració.

Fira de Vich.—La fira de Maig, ó siga la coneguda per la de Santa Creu, que 's celebrá lo dissapte passat, fou poch animada, de manera que ni arribá á ser lo que un mercat regular.

Les transaccions foren per lo tant escassas, exceptuat en lo bestiar bovi, lo qual fou bastant sollicitat y pagat ab notable augment en son preu.

Al últim s' es despertada la primavera, y hem gosat durant tota la setmana d' una temperatura que á moments era casi d' istiu. Los sembrats ho nesesitavan y presentan en general un bon aspecte, si exceptuem los ordis, que tal volta ara millorarán.

Moltons tarragonins.—La Companyía de carns, de Sant Sadurni de Noya, quan tingui lloch lo concurs de bestiar en la Exposició Universal de Barcelona, hi presentara tipos de moltons de la gran rassa tarragonina, la qual va desapareixent d' entre nosaltres, com hem dit diferentas vegadas, á causa de la competencia que se li fá ab la tributació de consums.

De segur que 'ls exemplars presentats cridarán la atenció dels intelligents.

Olis tortosins.—Algunes partides d'olis superiors han arribat á pagarse en la setmana última en Tortosa, á 16 pessetas lo cantí de 15 kilógrams, pero 'ls preus corrents han variat entre 15 y 15'50 pessetas la unitat avans dita.

Preguntas oficiales.—Lo Sr. Gobernador de la provincia de Tarragona ha demanat als Alcaldes dels pobles de la mateixa, contestació als extrems següents:

1.er Cuantas destilerias de alcohol existeixen en sa localitat, materias que s'emplean pera la fabricació y número d'obrer que se ocupan en cada una.

2.^{on} Producció anual de cada una, aparatos que se emplean en las destilerias y procediments de fabricació, gastos y beneficis que se obtinguen.

3.er Empleo que 's dona al alcohol fabricat en la localitat, quant se gasta pera las barrejas ab lo vi, quant pera ayguardent, quant pera la exportació á altrás provincias y quant pera l'extranjer.

Ramí francès.—Lo Govern de Fransa ha votat 30.000 franchs pera que la Comissió especial de dita planta 'ls destini. Aquesta 'ls destinará á sufragar los gastos d'un concurs de máquinas y procediments pera desfibrarla, lo qual tindrà lloch lo 15 d'Agost vinent.

Regoneixement del sulfat de coure.—Generalment lo sulfat de coure del comer es impur, conté en major ó menor cantitat sulfat de ferro.

Lo millor medi pera reconeixer sa pureza consisteix en disoldre un poch de la sal pulverisada en aygua posada en un vas, y una vegada disolta afegirli unas gotas d'amoniach líquit. Si lo sulfat de coure es pur, lo líquit pren una preciosa coloració blava; perfectament transparent y sense cap pòsit, però si conté algun sulfat ferrós, la solució s'enfosqueix, s'enterbóla y deixa al fons del vas un depòsit blau molt mes fosc.

Nostres lectors que usin lo sulfat de coure pera combatre la *peronospora*, deuen verificar lo regoneixement indicat en las anteriors ratllas, sempre que adquireixin alguna cantitat de la sobredita sal, donchs que quant mes pur siga 'l sulfat de coure, major energia tindrà pera combatre 'l *mildiu*.